

Spanning tussen parochies en 'nieuwe bewegingen'

BARNEVELD - Zo'n vijftien zogenaamde 'nieuwe bewegingen' binnen de Rooms-Katholieke Kerk presenteren zich op een driedaags congres aan priesters en andere leidinggevenden uit lokale parochies. Het gaat om een waaier aan organisaties van sociaal-actief via evangelisch bevlogen tot - volgens sommigen - aartsconservatief.

zie o.a **Katholieke Charismatische Beweging**

zie o.a **Focolare Beweging Nederland**

Zie o.a **Werkgroep Katholieke Jongeren**

Zie o.a **Gemeenschap Emmanuel**

Zie o.a **Sint Egidiusgemeenschap**

Spanning ligt op de loer. Want de Rooms-Katholieke Kerk kent niet de figuur van - om het zo even aan te duiden - 'Gereformeerde-Bondsparochies', met een eigen kleur en identiteit. Kan hun enthousiasme vernieuwing brengen zonder onrust te zaaien?

'Nieuwe bewegingen' zijn er altijd geweest binnen de Rooms-Katholieke Kerk, opkomend vanuit de vragen van hun tijd. Zij groeiden uit tot religieuze orden, die inmiddels al eeuwen een plek in de kerk hebben: franciscanen, jezuïeten, dominicanen, salesianen en vele andere. De laatste jaren ritselt het in de rooms-katholieke wereldkerk echter van opkomende organisaties die op een of ander terrein naar vernieuwing streven.

En in het huidig, postmodern leefklimaat zijn dat niet zozeer acht-mei-achtige of Oosterhuisiaanse 'basisbewegingen' die zich aan paus en regels ontworstelen. Het zijn integendeel bewegingen die stevig wortelen in de traditie van de kerk, met speerpunten als geloofsvernieuwing, evangelisatie, gebed en diaconale hulp.

Nog de meest 'linkse' nieuwe beweging is Sant'Egidio, genoemd naar dit kerkje in Rome waar ze in 1968 ontstond. De Sint-Egidiusgemeenschap zet zich in voor armenhulp, milieu, Derde Wereld, vrede, dialoog met andere godsdiensten - maar tegelijk met een sterke nadruk op gebed en verkondiging van het evangelie.

Aan het andere eind van het spectrum staat Opus Dei, volgens de Belgische overheid een sekte, volgens critici geheimzinnig, reactionair en autoritair, naar eigen zeggen een beweging die ernst maakt met persoonlijke levensheiliging en dagelijks leven vanuit het geloof.

Vijftien bewegingen met kleurrijke namen presenteren zich zondag, gisteren en vandaag. Zoals de Focolare-beweging, met als speerpunten huwelijk en gezin en eenheid tussen

gelovigen gekoppeld aan een soort 'economie van het genoeg'. De Emmanuel-gemeenschap, gericht op gebed en toerusting. Marriage Encounter, bekend van de weekenden voor echtparen (al dan niet met huwelijksproblemen). Het Neocatechumenaat, dat zich spiegelt aan de eerste gemeente in de tijd van Handelingen. De Gemeenschap van de Zaligsprekingen, met een sterk joods gekleurde spiritualiteit. Comunione e Liberazione (Gemeenschap en Bevrijding), voor vorming, toerusting en liefdadigheidswerk. De Katholieke Charismatische Vernieuwing, die streeft naar wat de naam zegt.

Wantrouwen

Naar hun aard ontmoeten zulke bewegingen wantrouwen. Ze hebben hun eigen agenda, bedienen soms een specifieke doelgroep en lijken zo al gauw een bedreiging voor een katholiek geloofsstuk: de eenheid van de kerk, belichaamd in de plaatselijke parochie. Dat het veelal om bewegingen van leken gaat, maakt ze toch al wat ongrijpbaar voor het kerkelijke establishment.

Maar niemand kan meer om ze heen sinds paus Johannes Paulus II 'de nieuwe bewegingen' - zoals ze in de kerkelijke volksmond als verzamelnaam zijn gaan heten - vijf jaar geleden omarmde als uitingen van de charismata, de gaven van de Heilige Geest, die Hij aan alle gelovigen uitdeelt. „U bent het tastbare bewijs van de uitstorting van de Heilige Geest”, riep hij 250.000 vertegenwoordigers van de nieuwe bewegingen en gemeenschappen op het Sint-Pietersplein toe.

De paus deed die warme woorden wel gepaard gaan met de opwekking, zo niet de eis, dat zij de kerk moeten dienen en haar gezag en eenheid respecteren. De bewegingen kregen zijn erkenning en zegen, maar daarmee wees hij ze tegelijk hun plaats: „Vandaag begint er voor u een nieuwe fase, die van kerkelijke rijpheid. De kerk verwacht van u rijpe vruchten van gemeenschap en inzet.”

Dat is voor de bevlogenen van de nieuwe bewegingen een uitdaging - actief blijven aan de plaatselijke parochie. Want daar - in de woorden van bisschop Eijk van Groningen - adem je een traditie, al is die soms wat muf; je drinkt er een cultuur in, al is die soms wat statisch; je vindt er een volk, al is dat soms wat moe.”

Signatuur

Aan de basis, in de parochies, is de spanning dus niet zomaar weg. De Rooms-Katholieke Kerk kent ook geen 'categorale' parochies, zoals de Hervormde Kerk bijvoorbeeld gemeenten van confessionele of Gereformeerde-Bondssignatuur kent. Er zijn bijvoorbeeld geen 'charismatische parochies' waar de pastoor de idealen van de KCV uitdraagt.

Is een pastoor omgekeerd wel blij als parochianen ergens in de regio een wekelijkse gebedsbijeenkomst van de Emmanuel-gemeenschap bezoeken? Waarom zoeken ze hun heil niet gewoon in de eigen kerk? En heeft hij het recht om beducht te zijn voor idealisme dat een wankel evenwicht - zo niet de gezapige rust - in het parochielevens kan ondermijnen? Tegelijk moeten voorgangers erkennen dat veel aanhangers van de nieuwe bewegingen vaak niet de minst meelevende parochianen zijn.

Volgens oud-hoogleraar P.G. van Hooijdonk betekent ruimte geven aan de nieuwe bewegingen „niet de ondergang, maar de toekomst van de parochie”. Het zijn de „gemiste kansen” voor parochievernieuwing geweest, waar kerkleden zelf initiatieven namen en daarvoor geen voet aan de grond kregen. Hij pleit voor een open dialoog, waarin parochies en bewegingen kijken wat ze van elkaar kunnen leren, maar óók ruimte hebben om twijfels en bedenkingen te uiten.

